

ՉՃՈՒԳԼԱՐ ԻԶԻՆ

“ՊՐԱԳԵՆԸ, ՉՃՈՒԳԼԱՐ ԵՆԸՄԱ ԿԵԼՍԻՆԼԵՐ” ՄԱՐԿ. 10. 14.

ՃԻՆՏ 23

ԻՍԹԱՆԳՈՒՄՈՒՄ 1, 1893

Ն. 5

ԵՄՄԱՌԻՍԱ ԿԻՏԵՐ ԻՔԷՆ

րէֆիգի օրան շակիրտ անտէն տա-
հա պէօյիւք սաաաէթէ նաիլ օլ-
աըլար : Անէր Լամաուսա կիտի-
յօրլար իտի, վէ հէր նէ գաաաար
մահգուն վէ միւքէտաէր իտի ի-
սէլէր տէ, պիւթիւն պիւթիւնէ
մահգուն տէյիլէր իտի, զիրա Ե-
րուսաղէմտէն չըգ մաղտան աճաիպ
չէյլէր իշիթմիշլէր, վէ անէրէ
պիւթիւն պիւթիւն ինանմամըշ-
լար իտի իսէ տէ, անէրլին նէտէն
իպարէթ իտիյի իւղէրինէ սէյ-
լէշմէք աաիսի էտէմէղլէր իտի :
Անէր պու չէյլէր իւղէրինէ սէյ-
լէշի իքէն, զարիպ վէ էճնէպի պիր
քիմնէ անէրէք էաղլաշար, վէ ան-
լէրին լաղլաշարնա գարըշար :
Անէր էվլէլա պու էճնէպիլի քէն-
տիլէրին երիւքլէրինի տօլաուր-
միշ օլան իուսուսլար հաղղընտա
քեամիլէն պի խապէր զանն էտէ-
րէք, պէլքի եանլարնտան կիթ-
մէսինի, վէ քէնտիլէրի եաղընդ
պրաղմաւընը արղա էտէրլէր ի-
տի : Լաքին սիւալ էտիպ, նէ չէյ
իւղէրինէ գօնուշարդարընը ան-
լէրաէն իշիթաիքտէ, քէնտիլի
սէյլէմէյէ պաշլաուր, վէ անըն
տուտաղլարնտան նէ աճաիպ
սէօղլէր չըգտը : Անէրլին գաղ-
լէրի տէրուլէրլինտէ եանաը իտի,
վէ եէնի իւմիտ վէ զայրէթ տլը-
լար, վէ չիւպէսիղ իշիթաիլէրի
չէյլէրէ էյլէ հայրան օլտրլար քի
եօլ անլէրէ չօգ գըսա կէօրիւն-
տիւ : Լաքին Լամաուսա եաղլաշ-
աըլար, վէ էճնէպի անլէրաէն պ-
ըըմաղա հաղըրլանըր իտի իսէ տէ,
անլէր անտէն օլ գաաաար չափա գ-
այրըլամաղլար իտի : անըն իշիւն
տալլէթ էտիպ քէնտիլէրի իլէգ տլ-
մաւընը անա իպրամ էթաիլէր :
օ աաիսի տալլէթի գապուլ էթաի,
վէ սօֆրայա օթուրաղլարընտա
էքմէյի տլըպ պէրէքէթ տուաար
օգուտըրգտան սօնկրա փարէլէտի :
Պու քիմին սէսի իտի : Անլէր անըն
թաթլը վէ քէնտիլէրէ մալլամ

ԵՄՄԱՌԻՍԱ ԿԻՏԵՐ ԻՔԷՆ
Քիթապ Ը Մուգաաաէտէն էյրէ-
նիլիղ քի, պաղըլար զարիպլէրի գա-

պուլ էթմէքլէ մէլէրլէր գապուլ էթ-
աիլէր : Աբրահամ վէ Դավա պէյլէ
էթաիլէր իսէ տէ, Քիւօփաա վէ անըն

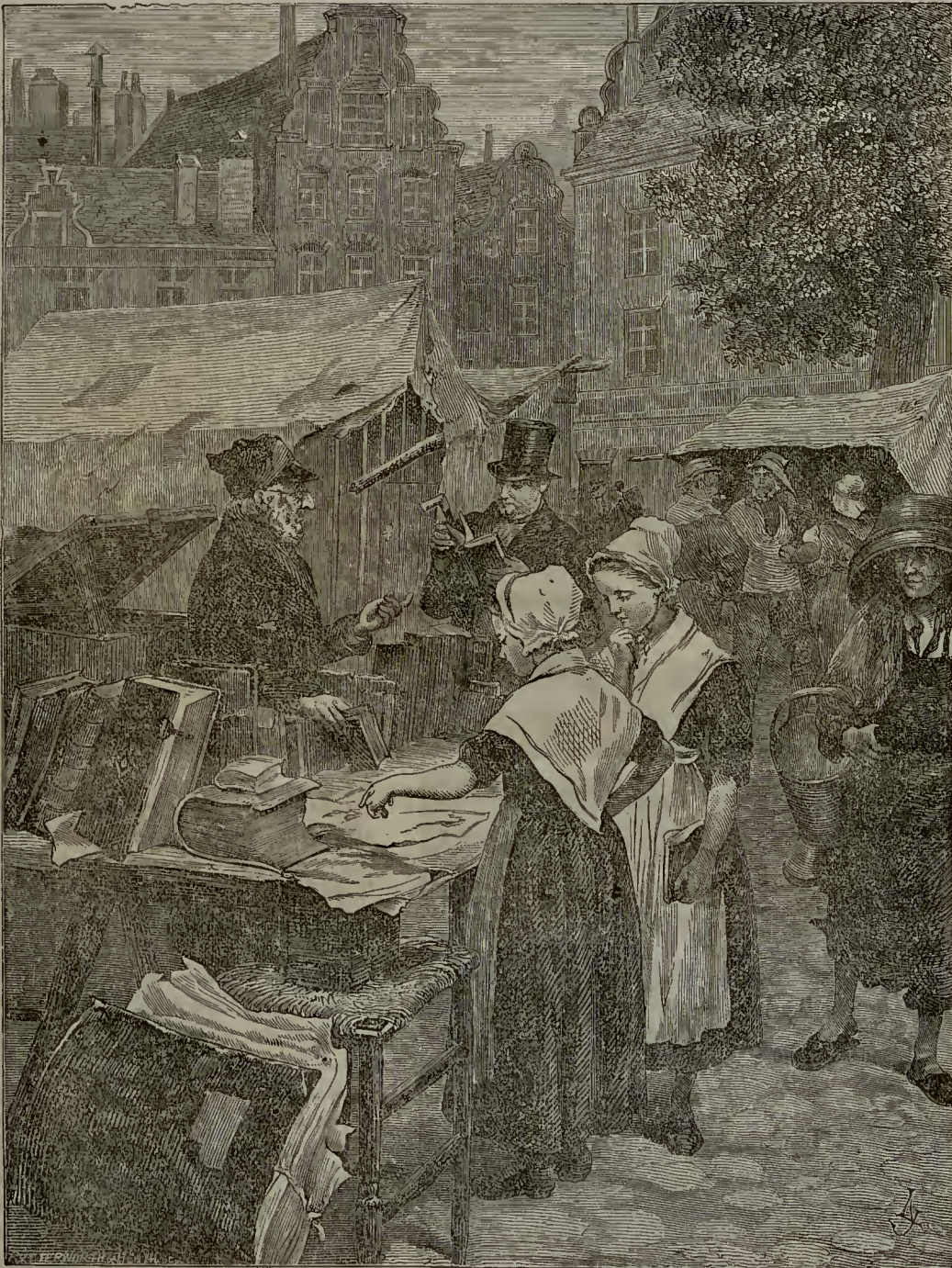
օլան սէսինի թանըաըլար իսէ տէ,
քէնտի մէսէլրէթլէրլինի պէյան էթ-
մէղաէն օ անլէրաէն նիհան օլտու :

Անլեր պիր էճնէպիլի միսափիր դա. պուլ էթմիշ զանն էտէրլէր իտի իտէ տէ, ոլ միսափիր պաշղա պիր զաթ օլմայըպ, անլերին Մուալլիմի, Տօթթը վէ քէնտիլէրին զըյամ էթմիշ Բապպը իտի:

քէրրէ պէօյիւք օլան պաշղա միլլէթ. լէր իւղէրինէ հիւքմ էտէր: Ֆիլէմէնք մէմլէքէթինին զուլլէթինին սըրրը նէրէտէ տիր: Պանա կէլիր քի թմա. վիր պունու պիղէ պէյան էտէր: Ֆիլ. լէմէնքլէր թալիմ վէ թէրպիլէ կէօր. միւշ առէմլէր տիր: Պիլիլէքէ առի մէքթէպլէրաէն մասա աէօրթ տար իւլ ֆիւնուկարը օլըպ, անլէրէ 2,500

անլին իսթիհքեամարընտան, գալալա. ընտան վէ զըյալարընտան էօլլէրտէք չօգ եանըլըրը: Մէմլէքէթին մէքթէպ. լէրի վէ տար իւլ ֆիւնուկարը տալի հիսապա ալընմայը տըր: «Գալէմ գը. լըմտան գուլլէթլի տիր», քէլամը սալթ շաիրանէ պիր սէօղ օլմայըպ, աէրին վէ մուհիմմ պիր հաղիգաթը հալի տիր:

— 33333333 —

ԲԻԹԱՊԱՆԻ ՏԻՌԻՔԵԱՆԸ

ԱՄՍԹԵՐՍԱՄՏԱ ՊԻՐ ԳԻԹԱՊԱՆԸ
ՏԻՌԻՔԵԱՆԸ

Պու թապիրաէն պաղը շէյլէր էօյ. ընէրիլ: Ֆիլէմէնք մէմլէքէթի Լ. փրօ. փանըն էն քիւլիւք մէմլէքէթլէրին. տէն պիրի օլըպ, 12,648 միւրէպպա միլ կէնիլիլինտէ օլըպ. 4,500,000 գատար էհալիսի վար տըր: Լաքին տիւնեանըն ուղաղ գըսմարընտա ա. նըն մալիք օլըպը տրաղի 766,000 միւրէպպա միլէ պալիլի օլըպ քի, պուրալարաա 29,500,000 էհալի վար տըր: Պէօյլէ քիւլիւք պիր միլլէթ նասըլ օլըպ տա քէնտիլէրաէն ալթը

գատար թալէպէ տէվամ էտէր: Շիւպ. հէսիլ Ամթէրտամաա չօգ կիւղէլ քի. թապըր ալիւք քեանլարը պուլունուր իտէ տէ, պու թապիրաէն կէօրիլէն տիւք. քեան առի պիր քիթապըր ալիւք քեանը օլըպ, պունտան անկըպըլըր քի օ. գուլմագ ֆիլէմէնքլէրիլ իլին հալմիթ ի զարուրիլէ (անհրաժեշտ պէտք) կիպի սալըլըպ, զէնկիլիլէր օղուլմագ իլին նէ գատար ֆուրսաթլար պուլա պի. լիլլէրտէ, ֆագիլըլէրին տալի օլ գա. տար ֆուրսաթլար պուլա պիլմէսի իլին վասըթալար էլէ ալընիլը տըր: Պիր մէմլէքէթին գուլլէթլին էկէր սալթ

ԷՄՐԷ ԻԹԱԱԹ ԷԹՄԷԲ

Խարման վաղթընտա չիֆթճի Մը. Տէլայըն եէմէք օտաարըն ու. զուն սօֆրաարըն էթրաֆընա եիրմի գատար չօնուգլար վէ ա. աէմլէր օթուրմըլ օլըպ, Մա. տամ Տէլայ վէ զըլարընա պէք. լէմէքաէ իտիլէր:

Առէմլէրաէն պիրիսի նախօշ պիր կիւլիլէն տէտի քի, «Չօ. ճուգլարաան ալարըլմ իսապէրէ կէօրէ, աիւն կէճէ Ալէնին գա. վուն գարիուգլարընտան պիր չօ. զընը չալմըլըր»:

Պաշղա պիրիսի «Փէք էյի օլ. մուշ, օ գատար նէքէս իտի քի, քիմէյէ պիր տանէ վէրմէղ ի. տի», տէտի:

Պաշղա պիր գաշ չօնուգլար տալի պէօյլէ տէրլէր իտի իտէ տէ, սօֆրանըն ուճ թարաֆընտա օ. թուրան եաղըլըլը պիր չօնուգ. «Պէն Ալլահըն էմիլինէ գարըլ իլլէ. մէք իսթէմէյէնէք իտիմ», տէտի:

Կէնճին պիրիսի գալըլըպ, «Գալ. տուէլ Ալլահըն էմիլինէ գարըլ իլ. լէտի աէյիւ քլմմ աէյօր. եէմէք իլին պիր գաշ գալուն գարիուգ. արմագ չալմագ աէյիլ տիր» տէտի իտէ տէ, չալիկըն պիր օղլան օլ. տըղը եիւղիւնտէն պէլլի իտի:

Օլ վաղթ սօֆրաաա օթուրան. լարըն պէօյիւք փայը օլ կէնճին իսթիլինէ կիւլալիլէր:

Ինկրամ իսմինտէ պիր օղլան «Փէք էյի, Պէրթ Գալաուէլ հիշ աէյիլ իտէ Օն Լ. փրօ. փանըն պիրի. սինէ, եանի «Գօնշընըն հիշ պիր շէյլինէ թամա էթմէյէսին» էմիլինէ գարըլ իլլէմիլ տիր. էկէր գա. վունըրա թամա էթմէսէ իտի ան. լէրի ալմաղ իտի», տէտի:

Մատամ Տէլայ գաթի պիր թարղաա «Ինկրամ տօղրու սէօյ. լէտի» տէյիպ, առէմլէրաէն պիրի. սինէ պիր ֆիւնճան գահվէ վէրիլ

իքէն, ինկրամըն սանտալիլէսինին եա. նընտա տուրտու, վէ «Ալլահըն էմիլ. լինէ տաա զիյատէ հիւլմէթ էթմէք նէ» էյի օլըպ. էկէր պաշղաարընը գա. վուն գարիուգլարընը ալմագ, փարա եախօա պուլաալ եա պաշղա շէյ չալ. մագ. աէրէճէսինտէ խըրսըլըրգ աէյիլ իտէ, պիլմմ հաճիլը շէյ խըրսըլըրգ տըր: Մը. Ալէն գալուն գարիուգլ. պաշղալար իլին եքմէտիլինի էյի պի. լիլիմ», տէտի:

Մատամըն պու սէօղիւ իւղէրինէ պաղըլըր ութանտըլար, վէ պաղըլըր

տարրաւորաբ իսէ տէ , հիշ պիւրիսի ճէ-
վապ վերմէտի :

Մը . Նիւէլ իսմինտէ պիւր տիւք-
քեանճը եւմէք վազթընտա . օրայա
կէլմիշ , վէ Մը . Տէլայըն պուղտայընը
սաթըն ալմագ իշին պէքլէմէքաէ
իսի , վէ սօփրատան գալգաղըլարըն-
տա տէտի քի , «Ինկրամ Սքօփօրտա ,
խայըր վազթտան պէրու արաւմագտա
օլտըղըմ չօճուգ թամմ սէն սին ,
տաիմի պիւր իշին վա՞ր մը :

Ինկրամ , «Խայը , էֆէնտիմ , չիմաի-
լիք խարմանտա չալըլըյօրըմ ,» տէտի :

«Վոյլէ իսէ օլ իշ պիթինճէ պէնիմ
իլէ պիլիմ էվէ կիտէ պիլիսին . Մը .
Տէլայըն խարմանը պիթմէք իւզրէ
տիւր , վէ սէնին իշին հէման չիմաի
իշիմ վար տըր : Պիւր տիւքքեանտա
չալըլմագ իսթէ՞ր մի սին :

Ինկրամ փարըլ փարըլ փարայան
կէօղլէրիլէ «Վիվէթ , էֆէնտիմ , պէ-
նիմ տէ արատըղըմ թամմ օ տըր ,»
տէտի :

«Փէք էյի , պէն սէնի պու կիւն-
տէն թութմըլ սայարըմ . չօգ տէֆա
չիֆթճիլէրտէն պուղտայ արմաղա էօ-
թէյէ պէրիլէ կիտէճէյիմ , վէ իսթէ-
րիմ քի տիւքքեանտա օլմատըղըմ
վազթ իշիմ էմնիլէթլի պիւր առէմ
էլինտէ տիւր տէյիւ երէրէյիմ բահաթ
օլտուն : Ալլահըն էմըլէրինի էօյլէ իշիտ-
ճէսինէ հիւնայէ էթտիլին իշին թամմ
պէնիմ իսթէտիլիմ չօճուգ սէն սին ,
վէ մէմալ էտէրիմ քի իսմիտիմ պօշա
չըղարմայաճագ սըն :

Բապպ Ինկրամ Սքօփօրտա էթ-
տիլի կիպի պիլգէ տօղրուլըլըմը իշին
տաիմա պիւրտէն պիլէ միւքեաֆաթ
էթմէզ իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ
«Պանա հիւրմէթ էտէնլէրի միւշէրէֆ
զըլաճաղըմ ,» տէմիշ տիւր , վէ Ալլահըն
վատարըլ ապա պօշա չըղմայաճագ
տըր :

Ա. Ն. Ա. Մ. Ա. Ի. Մ. Ա. Տ. Ե. Թ. Մ. Ե. Թ. Մ.

«Քէնտի հալինէ պրագըլան չօճուգ
վալիտէսինի ութանարըրը :» Իմն . 29 .
13 : Չօգ անալար չօճուգլարընըն էթ-
տիլի ֆէնա շէյլէր իշին թագպիլի օ-
լունուրըլար վէ ութանըրըր :

Թուլմաս մէքթէպտէ թէնպէլ , պի-
գայտ , վէ եարամաղ պիւր չօճուգ իտի :
Ֆէնա չօճուգ տէյիլ իտի իսէ տէ , իս-
թէտիլինի էթմէք իսթէր , վէ էթ-
տիլի շէյլէրլէ պաշգալարընտ նէ գա-
տար օղըլըլըլ վէրտիլինի տիւշիւնմէզ
իտի : Անըն եանընտա օթուրան ար-
գատաշըլ՝ Թուլմաս կիպի օլմայըլ խօ-
ճալարընա խօշ օլանըլ էթմէյէ չալըլան
պիւր չօճուգ իտի :

Պիւր կիւն Թուլմաս խօճալարըն շա-
կիւրալէրտէն պաղըլարըլ հագընտա
սէօյլէշտիլըլըլինի , վէ հէմ քէնտիսին
իսմինի հէմ տէ արգատաշըլըն իսմինի
զիւր էթտիլըլըլինի իշիթաի :

Խօճալարան պիւրիսի , «Չանն է-
տէրիմ քի Յակըրըն վալիտէսի էյի
պիւր գատըն օլմալըլ տըր , չիւնքի Յա-

կիւր զայէթ թէրպիլէյի վէ նաղիւք պիւր
չօճուգ տըր , վէ էթրաֆընտա օլան-
լարը խօշնուա էթմէյէ չօգ չալըլըր ,»
տէտի :

Պաշգա պիւր խօճա , «Թուլմասըն վա-
լիտէսի էյի պիւր գատըն տըր տէյիւ
իշիթմիլ իսէմ տէ , նասըլ օլուպ տա
պէօյլէ ույլունըղ պիւր օղըլ օլտըղըլըլ
անկլայամամ . զանըմճա անըն էյի թա-
պիլաթըլ վար տըր , վէ իսթէրտէ խօշ
թամմ ու հարէքէթտէ պուլունա պիլիլի :
Պանա կէլիլ քի անտըր տօղրու օլտըրա-
նա էօյլէթմէյէ չալըլըր իսէ տէ , օ գու-
լագ տամայօր . չօգ չօճուգլար անալա-
րընը սայմատըղլարըլ իշին հէլաքա
կիտէրէր ,» տէտի :

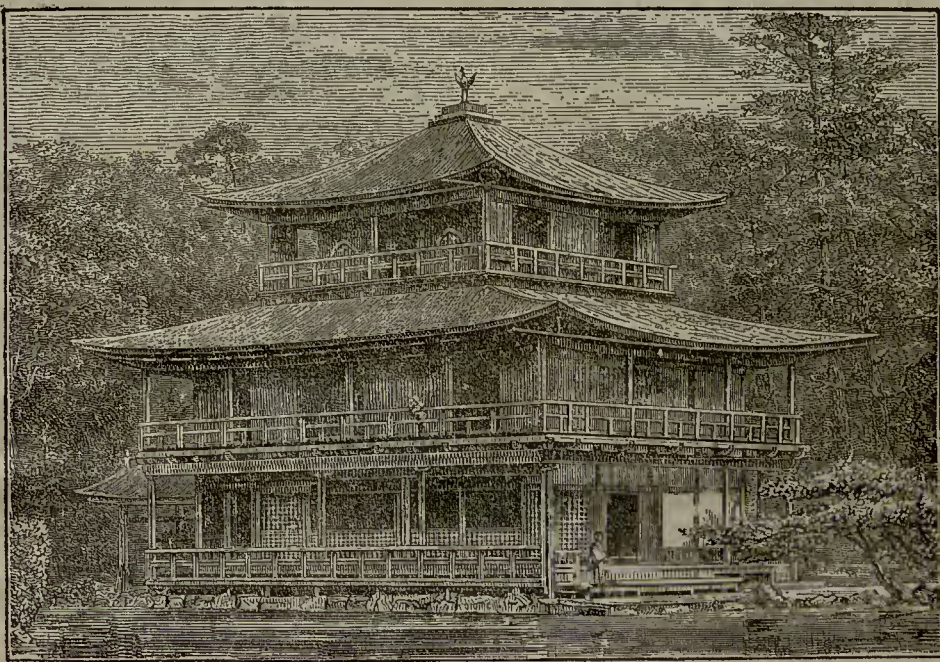
Պու սէօյլէրի Թուլմաս իշիթաի , վէ
անլէրտէն տօրայը կիւնիւն գալան զըս-
մընը մահղուն պիւր հալտէ կէչիւրաի .
զամիլի պիւրթիւն պիւրթիւն քէօրլէն .

իլէրիտէ անտէն էյի շէյլէր մէմուլ օ-
լունա պիլիլի ,» տէյիւպ , «Վթալըլէրի
էյի եա ֆէնա շէյլ անալարընա համլ
օլունտըղըր տճէպա պաշգա չօճուգ-
լար պիլիլըլըլ մի ,» տէտի :

Էյ օղլանլար վէ գըղլար , սիլի թա-
նըյանլար աճէպա վալիտէնիլ հագ-
զընտա նէ՞ էֆքեար ալըլար :

ՊԻՐ ԶԱՓԹՈՆ ԷԹԵԳԵԼԻ

Պու թատլիւրտէ ճափօնտա վաղը
Չօճօճինին պէօյիւք հէյքէլինին պիւր
գըսմը կէօրիլիւր : Պու հէյքէլին եա-
փըլմասը իքի եիւզ սէնէտէն զիյատէ
օլուպ , իշի պիւրթիւն եալարըլըլ օլտը-
ղընտան զայէթ միւքէլլէֆ պիւր պիւնա
իտի : Պու հէյքէլ 1874տէ եանմըլ տըր :

ՅՈՃՈՃԻ ԷԹԵԳԵԼԻՆԻՆ ՊԻՐ ԳԸՍՄԸ

միշ օլմայըլ , զամիլինտէն քէնտինէ
«Սլէն ֆէնա պիւր չօճուգ օլտուն . վէ
պիւրթիւն գապահաթը վալիտէնէ իս-
նաա էտիյօրըլար ,» տէյիւ պիւր սէս կէ-
լիլ իտի :

Վալիտէսինի կէրէքտէն սէվէր իտի ,
վէ անըն իսմինէ քիլ կէթիլմիշ օլ-
մագըղ էֆքեարընա թէհամմիւլ էտէ-
մէզ իտի : Օլ կիւնիւ չօճուգլար մէք-
թէպտէն ազատ օլտըղլարընտա Թուլ-
մաս օրատա գալտը , վէ խօճանըն եա-
նընա կիտէրէք , եալաշ սէսլէ վէ սէօյ-
լէմէյէ ճէսարէթ էթմէզճէսինէ «Սիլլէ
տէմէք իսթէրիմ քի — անամըն հիշ
գապահաթըլ եօգ տըր , պէնիմ ֆէնա
խուլլարըլ իշին անամըլ ալըլալմայըն ,»
տէտի :

Չանն էթմէմ քի Թուլմաս էթտիլի
շէյլին նէ պէօյիւք իլիտիլք օլտըղըլ իւ-
զէրինէ տիւշիւնտիւ . պաշգա պիւր շէյլ
արըլա էթմէյիպ , անճագ վալիտէսինի
վիլայէ էթմէք իսթէր իտի . լաքին
խօճա անըն էլինի թուլթուպ , «Սլէնին
վալիտէն ճէսուր պիւր գատըն օլմալըլ
տըր , Թուլմաս , զիւրա օղըլ պու ագ-
չամ էօյլէ ճէսուրըղ կէօսթէրտի քի ,

Պուտտա մէզհէպիլինին հէյքէլլէրինին
զարիպ մէնզարէլլէրինտէն պիւրի տէ
չիւքրանիլէթ թագտիմէսի օլարագ
կէթիլիլէն շէյլէր տիւր քի , պունլար
իլլէթլէրտէն վէ խասթալըղլարտան
չիֆա պուլտըղլարըլ , եալիսա սըղըն-
թըլարտան հըֆզ օլունտըղլարըլ իշին
թագտիմ օլունուրըլար : Պու թագտի-
մէլէր արատընտա հէր շէյտէն զիյատէ
այագ գապըլարըլ պուլունուր : Պու
այագ գապըլարըլ ալաղ տա օլան խաս-
թալըղլարտան չիֆա պուլտըղլարըլ ի-
շին թագտիմ օլունուր : Պաշգա պիւր
մէնզարէ տիւր իւղէրինտէ եուվար-
լագ եուվարլագ քեաղըլարըլ եալիլըլ-
տըրըլմասըլ տըր : Պուտտա մէզհէպիլինէ
մէնսուպ օլան պիւր առէմ տուա էթ-
մէք իսթէտիլինտէ , տուատընը պիւր
քեաղըլա փարչապըլ իւղէրինէ եաղտըլ ,
վէ քեաղըլա շիյնէյէրէք տիւրա
եալիսա թագտիմա աթար : Էկէր եա-
փըլըրտա տուանըն ճէվապըլ վէրիլմիշ
սայըլըլ :

